

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29 ΜΑΙΟΥ 2026 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1.

Στο κείμενο 1 παρουσιάζονται τα αίτια της υπογεννητικότητας σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτή οφείλεται πρωταρχικά σε οικονομικούς παράγοντες όπως το υψηλό κόστος ζωής, η εργασιακή αβεβαιότητα, το κόστος στέγασης, η ανεπαρκής κρατική υποστήριξη και η σύγκρουση καριέρας-οικογένειας. Επιπλέον η παγκόσμια κρίση γεννητικότητας επιδεινώνεται και μετεξελίσσεται σε διαπροσωπική κρίση σχέσεων και αντιλήψεων. Καταλυτική θεωρείται και η επίδραση της τεχνολογίας η οποία προβάλλει ουτοπικά πρότυπα σχέσεων, εμφάνισης και επιτυχίας καλλιεργώντας ανεδαφικές προσδοκίες στις σχέσεις των νέων.

B1.

1. → β 2. → β 3. → α 4. → α 5. → α

B2α.

Η τρίτη παράγραφος αναπτύσσεται με την μέθοδο του αιτίου-αποτελέσματος «προς επίρρωση ... πανεπιστημιακή εκπαίδευση».

Ως αίτιο παρουσιάζεται η εκτεταμένη χρήση των smartphones και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, που μεταβάλλουν τον τρόπο αλληλεπίδρασης των νέων και προβάλλουν εξιδανικευμένα πρότυπα.

Δύο αποτελέσματα αυτού του αιτίου είναι :

1. Η αλλαγή στις σχέσεις των νέων λόγω «έχουν αλλάξει τον τρόπο αλληλεπίδρασης ... εμφάνισης και επιτυχίας» των εξιδανικευμένων προτύπων που προβάλλονται στα κοινωνικά δίκτυα και
2. Η αύξηση της μοναξιάς, της ψυχικής δυσφορίας και του ιδεολογικού χάσματος μεταξύ φύλων «έτσι δημιουργούν ... πανεπιστημιακή εκπαίδευση»

Η συντάκτρια με τη μέθοδο αυτή επιδιώκει να ερμηνεύσει και να τεκμηριώσει πειστικά τη θέση της ότι το δημογραφικό και η υπογεννητικότητα δεν αποτελεί αποκλειστικό οικονομικό πρόβλημα, αλλά συνδέεται και με βαθύτερες κοινωνικές και ψυχολογικές μεταβολές της ψηφιακής εποχής συνδέοντάς το με τη χρήση των έξυπνων τηλεφώνων (Αναλύει τις αιτίες δημιουργίας της υπογεννητικότητας, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύει τη βαρύτητα του θέματος). Η χρήση της διαρθρωτικής λέξης «έτσι» αποκαλύπτει την αιτιακή σχέση που συνδέει τη δημογραφική κρίση με τα νέα δεδομένα της ψηφιακής εποχής

B2β.

«Γιατί»: δηλώνει **αιτιολόγηση**. Συνδέει τη διαπίστωση ότι νέοι και γέροντες δεν ταυτίζονται πάντα με στερεοτυπικά χαρακτηριστικά ηλικίας καθώς και τα γεράματα της μικρής ηλικίας και τα νιάτα της μεγάλης ηλικίας».

«λοιπόν»: δηλώνει **συμπέρασμα**. Συνδέει όσα προηγήθηκαν σχετικά με την ύπαρξη προοδευτικών και συντηρητικών ανθρώπων ανεξαρτήτως ηλικίας με το συμπέρασμα ότι συνυπάρχουν δύο διαφορετικά «στρατόπεδα».

B3.

• **Ασύνδετο σχήμα: «Λέγεται συνήθως...συμβιβασμούς»**

Το ασύνδετο σχήμα παρουσιάζει με πυκνό λόγο τα χαρακτηριστικά των νέων (επαναστατικοί, καινοτόμοι, ασυμβίβαστοι) προσδίδει ζωντάνια, έμφαση και παραστατικότητα στον λόγο, καθιστώντας το ύφος γοργό και αισθηματικό με συναισθηματικές προεκτάσεις.

• **Πρώτο πληθυντικό πρόσωπο: «Μπορούμε...προσδιορίζουμε»**

Με το α' πληθυντικό εντάσσει ο συγγραφέας τον εαυτό του στο ίδιο σύνολο με τον αναγνώστη δηλώνοντας την καθολικότητα και την συλλογικότητα του χαρακτήρα των απόψεων του.

• **Μεταφορά/συνυποδήλωση: «ανθρώπους που διαρκώς καλπάζουν ορμητικά προς τα εμπρός»**

Η μεταφορική έκφραση παρουσιάζει παραστατικά και γλαφυρά την ορμητικότητα των νέων οι οποίοι ριζοσπαστικά εξαιτίας της φύσης τους κινούνται ασταμάτητα προς την αλλαγή. Ωστόσο, ο συγγραφέας τονίζει πως αυτή η υπέρμετρη ορμητικότητα των νέων μπορεί να αποβεί επικίνδυνη. Επιπρόσθετα ο συγγραφέας αποσκοπεί να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες, προκειμένου να τους πείσει για τις θέσεις του.

Θέμα Γ

Στο ποίημα του Ανδρέα Εμπειρικού το ποιητικό υποκείμενο προτρέπει τον αναγνώστη να αντιμετωπίσει τη ζωή με αισιοδοξία, τόλμη, μαχητικότητα και αγωνιστικότητα. Τον καλεί να απομακρύνει τη θλίψη και την απογοήτευση, όπως αποκαλύπτει η προστακτική και το β' ρηματικό πρόσωπο «Χτύπα τη θλίψη καταγής / Και πέταξε το μάρτζι στα σκουπίδια», με αποτέλεσμα την ψυχική του απελευθέρωση. Επιπλέον, υπογραμμίζει την υποχρέωσή του να αγωνιστεί ώστε να κατακτήσει τη χαρά, με αισιοδοξία «ένα ποτήρι γιομάτο “δε με μέλει”». Επιπλέον τον προτρέπει να αποκαλύψει-ανακαλύψει τον εαυτό του και να τον “στολίσει” στην συνέχεια με «αγάτη» με ότι πολύτιμο υπάρχει, βιώνοντας ταυτόχρονα όλες τις ηδονές όπως ταιριάζει στη νεανική του ηλικία («Πρέπει να πολεμήσεις να χαρής»). Ωστόσο η προτροπή του είναι πως πρωταρχική του υποχρέωση είναι να απελευθερωθεί από την ψυχική και πνευματική του έξαρση όπως αποδίδεται παραστατικά με τη μεταφορά «λυτρώσει στην ψυχή σου τον οίστρο του βαρβάρου και στη συνέχεια να βγει στη ζωή «έβγα στο δρόμο» χωρίς να φοβηθεί με θάρρος «Μην φοβηθείς το πάτημά σου».

Προσωπικά, θεωρώ ιδιαίτερα ουσιαστικό αυτό το κάλεσμα του ποιητή καθώς είναι σημαντικό να αντιμετωπίζουμε τις δυσκολίες με αποφασιστικότητα και αυτοπεποίθηση. Επομένως θα υιοθετούσα την προτροπή του για μια πιο αισιόδοξη στάση ζωής, να μην παραδίδομαι εύκολα στις απογοητεύσεις και να διεκδικώ όσα με κάνουν πραγματικά ευτυχημένο.

Θέμα Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο : Άρθρο σε σχολική εφημερίδα (απαραίτητη η χρήση τίτλου και η άντληση ιδεών από τα κείμενα)

• **«Μοναξιά και ανάγκη διαγενεακή συνεργασία»**

Στη σύγχρονη κοινωνία, παρά την τεχνολογική ανάπτυξη και την αυξημένη δυνατότητα επικοινωνίας, ολοένα περισσότεροι άνθρωποι βιώνουν έντονα συναισθήματα μοναξιάς. Το φαινόμενο αφορά όχι μόνο τους ηλικιωμένους, αλλά και τους νέους, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη ουσιαστικότερων ανθρώπινων σχέσεων και συνεργασίας μεταξύ των γενεών.

• **Αΐτιομένο: Αίτια μοναξιάς**

Ενδεικτικά

- ✓ Κυριαρχία της τεχνολογίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Παρότι αυτά διευκολύνουν την επικοινωνία, συχνά αντικαθιστούν την προσωπική επαφή, οδηγώντας σε επιφανειακές σχέσεις.

- ✓ Προβολή εξιδανικευμένων πρότυπα ζωής, τα οποία δημιουργούν ανασφάλεια και αίσθημα ανεπάρκειας, ιδιαίτερα στους νέους.
- ✓ Απαιτητικοί ρυθμοί ζωής, εργασιακή πίεση και η οικονομική αβεβαιότητα περιορίζουν τον χρόνο για ουσιαστική κοινωνικοποίηση.
- ✓ Απώλεια κοινωνικών δεσμών ή απομάκρυνση από το ενεργό κοινωνικό περιβάλλον.

Β΄ζητούμενο

Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, είναι σημαντική η συνεργασία νέων και ανθρώπων της τρίτης ηλικίας.

- ✓ Αλληλεπίδραση των δυο γενεών με ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών και άρση των προκαταλήψεων και του ηλικιακού ρατσισμού. Οι νέοι να μάθουν από την εμπειρία των ηλικιωμένων για την παράδοση, τον πολιτισμό, τη ζωή γενικότερα – οι ηλικιωμένοι να διδαχθούν ψηφιακές δεξιότητες και να μην νιώθουν απομονωμένοι.
- ✓ Επισκέψεις και συνεργασία σχολείων σε κέντρα φροντίδας ηλικιωμένων, διαγενεακές δράσεις σε σχολεία, ΚΑΠΗ και βιβλιοθήκες (λέσχες ανάγνωσης, εθελοντισμός, ανάγνωση βιβλίων σε ηλικιωμένους), ώστε να μοιράζονται εμπειρίες και γνώσεις.
- ✓ Συχνές επαφές στην καθημερινή ζωή ώστε να ενισχυθεί η επικοινωνία και η αλληλοκατανόηση με απόδοση ρόλων από τους νέους στους ηλικιωμένους. Οι νέοι μπορούν να ζητήσουν από τους ηλικιωμένους να αναλαμβάνουν ρόλους στο οικογενειακό περιβάλλον, όπως είναι η φύλαξη των παιδιών, η συνοδεία τους σε δραστηριότητες ώστε να νιώθουν ότι είναι ακόμα χρήσιμοι, ενισχύοντας έτσι την αυτοπεποίθησή τους.

Συμπερασματικά, η μοναξιά αποτελεί ένα σύνθετο κοινωνικό πρόβλημα που επηρεάζει όλες τις ηλικίες. Η ουσιαστική επικοινωνία και η συνεργασία ανάμεσα στις γενιές μπορούν να λειτουργήσουν ως αποτελεσματικό αντίδοτο, ενισχύοντας την αλληλεγγύη και την κοινωνική συνοχή.

Επιμέλεια απαντήσεων:

Μπέκου Νατάσα

Σκυριανού Μαίρη

Φιλόλογοι

Φροντιστήριο Μ.Ε «ΕΠΙΛΟΓΗ» - Καλαμάτα

<http://www.epil.gr>